

KARD ÉS LANT

A TÖRTÉNELMI VITÉZI REND PEST TÖRZSSZÉKÉNEK KULTURÁLIS ÉS IRODALMI HÍRLEVELE 2023. MÁRCIUS

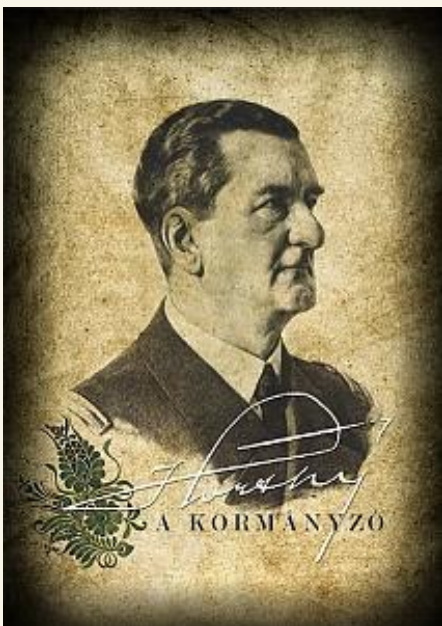

*Március régi magyar neve Böjtmás hava. Az elnevezés arra utal,
hogy március a böjt második hónapja.*

*A nagyböjt java többnyire valóban márciusra esik. Hónapunkat nevezték Kos havának is
a március 21-ével kezdődő új csillagászati év első hónapjáról.*

Március 1.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzóvá választása

„A kormányzóválasztás -, mint már említettem -, a béketárgyalások idején történt. Magyarország államfői méltóságának betöltése ilyen helyzetben igazán nem gyakorolhatott senkire sem csábító hatást. Még a legvakmerőbb nagyravágyó előtt sem lehetett volna kívánatos feladat az ezeréves ország felszámolásában az államfő szerepe. De éppen ebben az időben kellett az országnak olyan államfő, akinek feltétlen nemzeti érzéséhez kétség sem férhetett. Így fogtam fel feladatomat és ebben a tudatban vállaltam magamra a hivatalommal járó súlyos kötelelességeimet.”

„A kormányzó újrateremtette az évszázadok óta nem létező magyar államot. Ez Horthy Miklós elévülhetetlen érdeme.” (Nemeskürty István)

A magyar nemzethez!

A nemzetgyűlés 1920. március 1-én
- az államfői hatalom kérdésének végleges rendezéséig -
Magyarország kormányzójává választotta
nagybányai Horthy Miklóst, a nemzeti hadsereg fővezérét.

A Magyar Távirati Iroda alapítása

A köz javára létrehozott magyar nyelvű hírszolgálat, a Magyar Távirati Iroda a világ egyik legrégebbi hírügynöksége, 1881. március 1. óta áll fenn.

A Magyar Távirati Iroda alapításának érdeme főként két országgyűlési gyorsíró és szerkesztő, Maszák Hugó és Egyesy Géza nevéhez fűződik. Ők voltak azok, kik 1880-tól a bécsi hírügynökség állandó budapesti tudósítóiként dolgoztak, majd I. Ferenc József által is szentesített engedélyt kaptak „a valónak megfelelő objektív táviratok szerkesztésére és szétküldésére”. Maszák és Egyesy a távirati teendőik között különös hangsúlyt helyeztek a vidéki lapok tudósítására, emellett megbízható, hiteles hírek szerzéséről gondoskodtak az ország jelentékenyebb pontjairól. Ennek megfelelően augusztus végére felállítják a brassói, fiumei, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, szegedi, sepsiszentgyörgyi, eperjesi, zágrábi és bukaresti ügynökségeket.

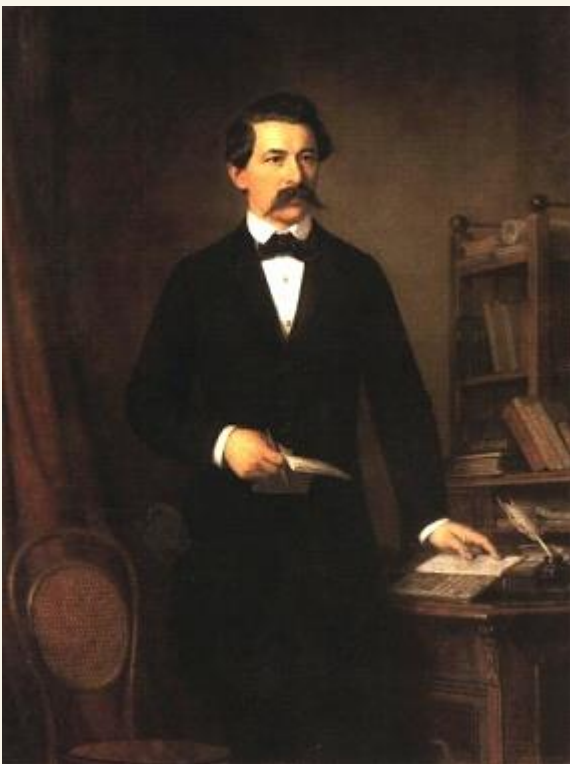
Sikeres munkálkodásuk újabb állomásaként az alapítók elérték, hogy az állami támogatással továbbított MTI-táviratok elsőbbséget kapjanak a magánsürgönyökhöz képest, és már a táviratok terjedelmét sem korlátozták. A magyar kormány 1882. június 1-i hatállyal, félhivatalos jelleggel engedte működni a Távirati Irodát, és még a nemzetközi szerződések megkötésére is felhatalmazta. A félhivatalos jelleg teljes önállósága 1882 augusztusára érte

el teljességét. Ez épp akkoriban történt, amikor a bécsi távirati iroda körlevélben tudatta ügyfeleivel, hogy megszünteti budapesti fiókját és annak helyére az önálló Magyar Távirati Iroda lép, „amely 1883. január 1-jétől az egyedüli és kizárólagos joggal bír, hogy a Magyar Korona országainak területén távirati hírekkel lássa el a sajtót”.

Március 2.

Arany János

Barabás Miklós: Arany János portréja

„Nekem áldott az a bölcső, mely magyarrá ringatott.”

„Nemes önbizalom, de nem önhittség
Rugói lelkedet nagy célokra feszítsék
Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben,
Ember lenni mindig, minden körülményben.”

„Az ember tiszte, hogy legyen
Békében, harcban: ember.
Méltó képmása Istennek,
S polgára a hazának,
Válassza ott, válassza itt
A jobbik részt magának”

„Rossz időket érünk,
Rossz csillagok járnak.
Isten ója nagy csapástól
Mi magyar hazánkat!"

„Élni fog a nemzet,
Amely összetart:
Kit önvétke meg nem hódít,
Nem hódítja kard."

„Oh, remélj, remélj egy jobb hazát!
S benne az erény diadalát:
Mert különben sorsod és e föld
Isten ellen zúgolódní költ."

„Ha minket elfú az idők zivatarja:
Nem lesz az istennek soha több magyarja."

„Álmokban és szeretetben semmi sem lehetetlen!"

„Utaink most százfelé válnak,
De szívünk egy célért dobog.
Nekivágunk a küzdelmes mának,
S építünk egy szebb holnapot."

„Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múlt;
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul,
Mely fennmarad s nőttön nő tiszta fénye,
Amint időben, térben távozik;
Melyhez tekint fel az utód erénye:
Óhajt, remél, hisz és imádkozik."

„Azok a magyarok, kik e hazát
Véren vették, vérrel ótalmazák,
Azok a magyarok, ha riadót fúttak,
A halál képétől nem messzire búttak."

„Előtted a küzdés, előtted a pálya,
Az erőtlén csügged, az erős megállja.
És tudod: az erő micsoda? - Akarat,
Mely előbb vagy utóbb, de borostyánt arat."

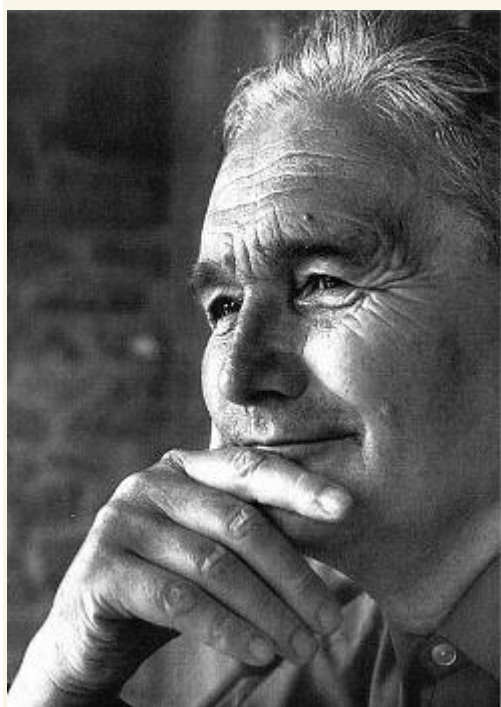
„Mennyi szájhős! mennyi lárma!
S egyre súlyedt a naszád;
Nem elég csak emlegetni:
Tudni is kell jól szeretni,
Tudni bölcsen, a hazát."

Arany János (Nagyszalonta, 1817. március 2. - Budapest, 1882. október 22.) magyar költő, tanár, újságíró, a Kisfaludy Társaság igazgatója, a Magyar Tudományos Akadémia tagja és főtitékára. A magyar irodalom egyik legismertebb és egyben legjelentősebb alakja. A legnagyobb magyar balladaköltő. „Minden szál hozzá vezetett, és minden szál tőle vezet, a magyar szellemi életnek ő a sugárzási központja.” - írta róla Szerb Antal.

Március 3.

Elhunyt Németh László

„A műveltség nem ünneplőruha, amelyet hordani kell. A műveltség a helytállás segédeszköze, a kifejezés szerszáma, a vállalkozás fegyverzete.”

„Minél nagyobb egy nyelvben az igék, főnevek aránya a törmelékszavakhoz viszonyítva, annál nagyobb reménye van a ragyogásra.”

„A népek emlékezete a hagyomány. A hagyomány: egy nemzet válasza életkörülményeire, a nemzet igazi személyisége, mellyel időben önmagához és feladataihoz hű maradhat.”

„Az ókorban a politika még az etika része, a kereszténység sem adta föl ebben Isten illetékességét. Újkori találmány, hogy a politikának, mint a sakknak külön törvényei vannak. Innen van az, hogy amit nem követnék el mint magánember, bölcsességgként követem el, mint államférfi.”

„Szerettem az igazságot, gyűlöltem a méltatlanságot, ezért halok meg száműzetésben.”

„A jóságot azért nem veszik észre az emberek, mert átlátszó, mint a víz és a levegő. Csak ha fogy, az vevődik észre.”

„Mi, tudósok, egyben hasonlítunk a teológusokhoz. Mi is Isten nagy könyvét olvassuk, a természetet.”

„Az ember ne azt nézze, hogy az emberek mit tartanak normálisnak, hanem, hogy ő maga hogy maradhat meg önmagának.”

„Aki emberek közt él, olyan legyen, mint az aranymosó: egy gramm aranyért egy mázsa iszap - ez legyen a számítása!”

„Hibáink legjobb menlevele, ha elismerjük őket.”

„Érezni, hogy nem tehattünk másképp: ez a jó lelkiismeret.”

„Egy bűnöző államban nem lehet a polgároktól sem erkölcsöt várni.”

„Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers gyémántját, szép vigyázattal, csendben csiszoljam kristályba!”

Március 10.

A székely szabadság napja

Szent hely ez, oh vándor!
egy nemzet tette e jelt itt
Leghűbb gyermekei végzetei sírja fölé.
Élni szabadságban, vagy azért meghalni merészen:
Ezt hitték; vallák s haltak érette híven.
Törvényes, szabad és független nemzeti állás
Intő szobra legyen, honfi, e drága jel itt!
(Jókai Mór epigrammája a marosvásárhelyi szobron)

A Székely Nemzeti Tanács 2012. január 6-i határozatában március tizedikét a székely szabadság emléknapjává nyilvánította. Ez a nap a székelység összetartozásának napja. 1854-ben ezen a napon végezték ki a két évvel korábbi Habsburg-ellenes székely szervezkedés három vezetőjét, Török Jánost, Gálfi Mihályt és Horváth Károlyt. A kivégzés időpontja nem véletlen. Fenyegető üzenet volt, így jár, aki március 15-ét, a magyar szabadság napját felidézve újra fel akarja lobbantani a szabadságharc lángját.

Előzmények

A marosvásárhelyi székely vértanúk emlékműve

Az 1848-49. évi forradalmat a túlerő leverte ugyan, de a kegyetlen megtorlás ellenére elfojtani nem tudta. A magyarság lelkében a forradalom emléke, Kossuth Lajos és az emigráció tovább élt és óriási népszerűségnek örvendett. Az erdélyi magyar közvélemény hónapokkal a forradalom bukása után is hitte és várta a felszabadulást, a függetlenség kivívását. Hittek Kossuth Duna menti köztársaságában. Álhírek és alaptalan derűlátás is éltette a reményt, hogy francia, angol és török segítséggel a forradalom lángja újra fellobbanhat. Voltak akik hittek benne, hogy megfordítható a történelem kereke, hitték, hogy a zsarnok fölött győzhet a tiszta, haladó eszme. Ez a remény segített abban, hogy az elnyomást el tudják viselni, illetve ennek a várakozásnak talajában gyökerezett a Habsburg uralkodóház és államszervezete elleni fegyveres felkelés gondolata. Székelyföldön - 1851. július és 1853. október 6-a között - Makk József ezredes irányításával két titkos katonai jellegű szervezkedésre került sor.

Makk József, a szabadságharc tüzérezredese eleinte Kossuthtól függetlenül kezdett szervezkedni, majd 1851 tavaszán már az együttműködést kereste a kormányzóval. Kossuth az emigrációból a mozgalom fővezérletét, míg Makk helyettesként a gyakorlati végrehajtás feladatát látta el. Június 25-én Kossuth formailag is megbízást adott Makk ezredesnek a szervezés megkezdésére. A megbízás kiterjedt a hadsereg újjászervezésére, a fegyverek és hadi felszerelések beszerzésére is. A mozgalom célja a magyarországi Habsburg-uralom megdöntése, illetve Magyarország függetlenségének kivívása volt. Mindehhez a törvényes alapot az 1849. április 14-i trónfosztás biztosította. Számítottak az

olasz földön, osztrák hadseregben szolgáló mintegy 30-40 ezer magyar katonára is. Úgy vélték, ha a katonák tudomást szereznek a felkelésről, azonnal csatlakoznak a magyar szabadság kivívásáért induló harchoz.

A szervezés kereteit a Mazzini által Itáliában kipróbált évszak-rendszer alapján építették fel: az esztendő (a földalatti kormány) 12 hónapot (kerületet), 1-1 hónap 4-4 hetet (járást), 1 hét 7 napot (aljárást), 1 nap 24 órát (községet), 1 óra 60 percet (egyént) foglalt magában. A tizenkét hónapból három Erdélyben alakult, közülük is kiemelt fontosságú volt már a földrajzi fekvése miatt is a székelyföldi. A nők szervezetét virág-rendszerbe foglalták: a szirmok (egyes személyek) virágokban, azok csokrokban, a csokrok koszorúkban, a koszorúk füzérekben, a füzérek a Flórában egyesültek. Feladatuk a futárszolgálat szervezése, a mozgalom céljainak népszerűsítése, a szabadságharc egészségügyi ellátásának megteremtése. Mindenki csak a közvetlen felettesét, illetve az alárendeltjét ismerhette. Az utasításokat titkosírással továbbították. A mozgalomban való részvétel elvileg kockázatmentes, hacsak a legfelsőbb vezetésbe nem kerül áruló.

A felkelés kezdetéig éberségre és titoktartásra, a kormány rendszabályai elleni passzív ellenállásra, a kincstári bevételek csökkentésére (pl. a dohányzástól való tartózkodásra), mozgalmi pénztár létesítésére, a magyar papírpénz gyűjtésére, az elnyomó politika elleni propagandára, a kormány utálatára, a nemzetiségekkel való kibékülésre, katonai fölszerelések gyűjtésére biztatta a beavatottakat.

A felkelés célja Magyarország függetlenségének elérése volt. Településenként nyolc-tíz tagú gerillacsapatokat szerveztek. Arra készültek, hogy a felkelés kitörésekor átvegyék a közigazgatást, a kincstári pénztárakat, lefegyverezzék a zsandárokat, majd a titkos alakulatok egyesüljenek a hadsereggel. A legeredményesebben Székelyföldön indult meg a szervezés, ahol Török János marosvásárhelyi tanár volt a vezető. Sajnálatos módon a mozgalomba beépült osztrák kém lebuktatta a szerveződést. Bíró Mihály - Török János egyik legközelebbi munkatársa - 1849-ben fogságba esett. Bécsi ügynökké válásának köszönhetően gyors kiszabadulását. Bíró 1851 őszén átadta az osztrákoknak az emigrációban tartózkodó vezérektől érkezett utasításokat, a szervezet levelezését és rejtjelkulcsát. Így a letartóztatások már 1851 decemberében elindultak. 1852-ben már 60 felkelőt tartóztattak le, majd a perek lezárulta után a fővezéret kivégezték Marosvásárhelyen, 1854. március 10-én, és Sepsiszentgyörgyön április 29-én. Amikor a vértanúkat Marosvásárhelyen állig felfegyverzett

katonák a postaréti vesztőhelyre kísérték, a lakosok tiltakozásul fehér szalagot tűztek ki ablakaikba.

A székely szabadság napja tiszteletére emelt szobor Sepsiszentgyörgyön

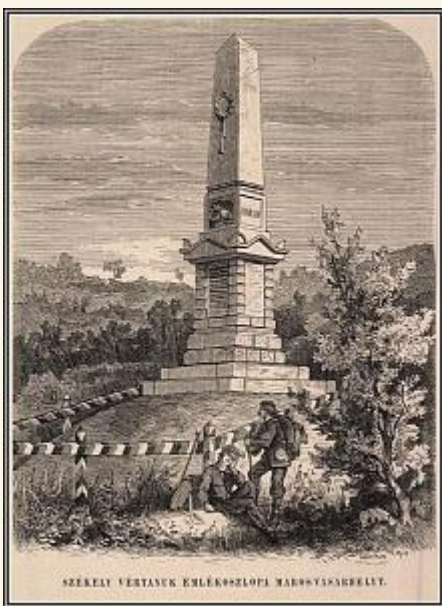
A másik két erdélyi területen a szervezkedés alig kezdődött el, amikor a rendőrség már megkezdte a letartóztatásokat. De az osztrákok nem siettették a letartóztatásokat, hogy minél több információhoz juthassanak. Az első letartóztatásokra Magyarországon került sor. A csíkszéki mozgalom vezetőjét, Veress Ignácot 1851 decemberében Pesten tartóztatták le, majd januárban Pozsonyban akasztották fel.

1851 szilveszterén házkutatást tartottak Makk bukaresti titkos székhelyén. Az ezredes a házigazda Nagy József lélekjelenlétének köszönhetően nem tudták letartóztatni, de iratai a császári hatóság kezébe kerültek. Ezek alapján megkezdődött a szervezet módszeres felgöngyölítése. 1852. január 24-én éjjel letartóztattak körülbelül hatvan mozgalmárt, köztük három nőt, és a nagyszebeni fogházba szállították őket. A külföldre menekült Makk Erdélybe küldte Váradi József volt honvéd főhadnagyot, hogy újból építse ki a hálózatot és - tekintettel a várhatóan kirobbanó orosz-török háborúra - gyorsítsa meg a fegyveres felkelés előkészületeit. A várt tömeges csatlakozás azonban elmaradt, Váradi csak egy nagyon kis létszámú csapatot tudott felfegyverezni, amelynek a lakosság passzív magatartása miatt még az élelmezés is gondot okozott. Az osztrák hatóságok így a szabadcsapat tagjainak nagy részét komolyabb erőfeszítés nélkül el tudták fogni és 1854. február 14-én Váradi Józsefet is kézre tudták keríteni.

1852. január 24-én vetették fogságba a székelyföldi mozgalom vezetőit. Később még hatvan gyanúsított kerül a vádlottak padjára. 1852. június 13-án újabb letartóztatások következtek. A két évig tartó kihallgatás után a szebeni hadbíróóság Török Jánost, Gálffy Mihályt és Horváth Károlyt kötél általi halálra ítéli. Kivégzésükre Marosvásárhelyen a Postaréten került sor, a többi résztvevőre 5-18 évi várfogságot szabtak ki.

Székely vértanúk emlékműve Marosvásárhelyen

A marosvásárhelyi székely vértanúk emlékműve a város elsőként felavatott - egyben a legrégebb máig álló - köztéri műalkotása. 1875-ben közadakozásból állították a Postaréten, a kivégzések színhelyén. Az emlékbeszédet Orbán Balázs tartotta, feliratát Jókai Mór írta. Azóta az emlékmű és környéke zarándokhellyé vált. Az emlékmű 21 láb magas, gúla-alakú porosz gránitból készült obeliszkszerű. Északi alapkövén fekvő, nyíltól sebzett oroszlán dombormű, mellső lábai közt a nemzeti lobogója, alatta két keresztezett kardon a magyar címer látható. Ez alatt a szövegmezőben olvasható: „Bágyi Török János 47, Martonosi Gálfí Mihály 37, Nagyvárad Horváth Károly 25 éves korukban Magyarország alkotmányos szabadságáért Marosvásárhelytől 1854 márc 10 együtt kivégzett székely vértanúk emlékének szentelte a kegyeletes nemzedék.” Alatta Jókai Mór epigrammája olvasható:

A postaréti emlékmű 1875-ben

Szent hely ez, oh vándor!
egy nemzet tette e jelt itt
Leghűbb gyermekei végzetei sírja fölé.
Élni szabadságban, vagy azért meghalni merészen:
Ezt hitték; vallák s haltak érte híven.
Törvényes, szabad és független nemzeti állás
Intő szobra legyen, honfi, e drága jel itt!

Bár a román hatalomátvétel után többször megrongálták, ma is áll, és minden évben megemlékezéseket, ünnepélyeket tartanak itt. A 2013-as rendezvényen - mely autonómiát követelő felvonulással zárult - a szervezők becslése szerint mintegy harmincezren vettek részt. A marosvásárhelyi polgármesteri hivatal és az állami hatóságok a későbbi években megpróbálták megakadályozni a felvonulás megtartását, több ízben is tetemes bírságot róttak ki a szervezőkre és a résztvevőkre. Az SZNT perek tucatjával érvénytelenítette a bírságokat, és vívta ki a felvonulás jogát. Történelme folyamán a székelységnek mindig kiváltságos társadalmi státusza, önálló jogállása volt. Mai fogalmaink szerint az autonómia

jeleníthetné meg a székelyek szabadságát. Ez jelentené a közösségi, nemzeti fennmaradás hosszútávú biztosítékát.

Az elmúlt években a marosvásárhelyivel egy időben számos európai nagyvárosban tartottak megmozdulásokat a székelyföldi autonómatörekvések támogatására.

Március 14.

László Gyula születésének napja

László Gyula

„Az, amit eddig a honfoglalásról tanultunk és tanítottunk, mind igaz. Ebben semmiféle változás nem történt. A 896-os honfoglalás történelme szilárdan áll, amit a magam felvetése ehhez hozzáfűz, csupán annyi, hogy Árpád magyarjai a Kárpát-medencében már javarészt magyarokat találtak, akik előttük a 670-es évek táján özönlöttek ide.”

„Az Akadémia által elfogadott finnugor származtatás számüzte a kutatók érdeklődési köréből mindazt, ami ellentmondott volna a tannak, és ez az egyoldalúság mind a mai napig uralkodik a magyar őstörténet kutatásában: a régészek szinte csak illusztrációkként szolgálnak a nyelvtudomány tételeihez.”

„Nemes becsvágyam, hogy már életemben névtelenné váljak. Ami munkáimban jó, az észrevétlen beleépül régészetünkbe, köztudatunkba, ami pedig esendő azt úgyis elemészti az idő.”

„Boldog vagyok, szeretettel tölt el, hogy ezt az életet magyarul élhetem, gondolkozhatok, érezhetek, láthatok.”

„Kisgimnazista koromban két életpálya felé vágytam: megkeresem a székelyek őstörténetét, vagy pedig nagy festő lesz belőlem. Érdekes, hogy egész életemben megmaradt ez a kettősség: az őstörténet és a művészet. Tudva, tudatlan édes nemzetemet szolgáltam.”

„A szegény ember régésze szeretnék lenni, azok életét szeretném kutatni, amik mi is voltunk.”

„...egy pillanatra sem feledkezünk meg arról, hogy nem valamilyen távoli múlt ismeretlen népéről van szó, hanem a magyar nép, népünk elődeiről, és szeretettel és tisztelettel, de igazságosan akarunk szólni róluk.”

Március 15.

Egy győztes forradalom 1848

„A mi forradalmunk Pesten, március 15-én nem vérontás volt, hanem egy szép ünnep, a szabadság ünnepe: ezrek meg ezrek csoportoztak össze Isten ege alá, ezrek meg ezrek emelték égre kezeiket, s egy szívvel, szájjal mondták Petőfi Sándor után az eskü szavait.” (Arany János)

Március 16.

A magyar zászló és címer napja

A magyar 'címer' szó a francia 'cimière' kifejezés átvétele révén feltehetően a XIV. században kerülhetett át a nyelvünkbe. Az eredetileg csak lovagi sisakdísz jelentő szó a magyarban jelentésbővüléssel vált a címer egészének megnevezésévé. A címer általában köpenyre felvarrt, pajzson viselt, meghatározott szabályok szerint megszerkesztett színes jelkép, amelyet egy család, intézmény vagy testület a saját maga azonosítására örökletes, állandó jelleggel használ.

A zászló egy rúdra erősített, szögletes, főként téglalap alakú, általában színes és jelképes ábrázolással díszített vagy felirattal ellátott szövet, amelyet valamely közösség jelvényeként vagy valaminek a jelzésére használnak. Eredeti rendeltetése szerint egy katonai eszköz volt, amelyet a csapatok azonosítására és vezénylésére használtak.

A ma is érvényes nemzeti zászlónkat – a nemzeti színekkel - az 1848-as áprilisi törvényekkel tették hivatalossá, melynek XXI. törvénycikkelye rendelkezik a nemzeti színről és a címerről. 1848 márciusában vezették be a nemzeti lobogó és az ország címerének használatát a közintézményekben nyilvános ünnepek alkalmával. Később, a szabadságharc után ezek tiltott jelképnek minősültek és csak 1867-től használhattuk őket hivatalosan újra.

Az Országgyűlés hosszú vita után, 1990. július 3-án úgy döntött, hogy Magyarország nemzeti jelképe a Szent Koronával díszített címer. A 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvény átvette a rendelkezést, amely szerint Magyarország címere hegyes talpú, hasított pajzs, annak első mezeje vörössel és ezüsttel hétszer vágott, míg második, vörös mezejében a zöld hármaskörnek aranykoronás, kiemelkedő középső részén ezüst kettős kereszt szerepel. A pajzson a magyar Szent Korona nyugszik.

Az Országgyűlés 2014-ben március 16-át a *Magyar zászló és címer napjává* nyilvánította. A képviselők javaslatuk indoklásában kifejtették, hogy a magyar nemzet összetartozását és a nemzeti függetlenséget kifejező piros-fehérezöld zászló, valamint az Alaptörvényben meghatározott címer a nemzeti kulturális örökség része, így ezek tisztelete az intézmények, a szervezetek és a magyar nemzet polgárainak közös felelőssége.

A határozat alapján a *Magyar zászló és címer napját* hivatalosan először 2015-ben ünnepelték Magyarországon.

Március 20.

Elhunyt Kossuth Lajos

„Mindent a népért, mindent a néppel együtt, semmit a népről a nép feje felett. Ez a demokrácia.”

„Az eltiport nemzet újjászületik, de öngyilkos nemzetnek nincs feltámadás.”

„Ha a kisebb nemzetek a nagyhatalmak általi elnyeletéstől meg nem óvhatnak, Európában nem lesz szabadság, nem lesz nyugalom, csak nagyravágyási, túlsúlyra törekvéses vetélkedések lesznek egyfelől, másfelől örökös konspirációk.”

„Magyarországot a poklok kapui sem fogják megdönteni.”

„Vegyenek el mindent, csak szabad sajtót adjanak, s nemzetem szabadsága, boldogsága fölött kétségbe nem esem.”

„Csak az képes hatalmasan hatni, ki saját korának embere (...) ”

„A múlt a jövő tükre.“

Nincs ember, ki a szabadságot nem szeretné, de az igazságos ember mindenkit szabadnak kíván, az igazságtalan csak önmagát.

„Európa szerte csak a koldus adómentes, minálunk az úr.“

„Nálunk nincs ügy, amely a nemzeté volna, nálunk a legszentebb ügy is csak pártügy lehet.“

„...a hatalmat csak a szabadság rovására lehet összpontosítani.“

„A haza örök, s nemcsak az iránt tartozunk kötelességgel, amely van, hanem az iránt is, amely lehet, s lesz.”

„Legyen hű a nemzet önmagához; még mindent meg lehet menteni. Veszve csak azon nemzet lehet, a mely lemondott önmagáról.”

„...úgy látszik, hogy a magyarnak hiába írták a történelmet. Nem okul semmin. Még csak saját kárán sem.”

Kossuth Lajos (Monok, 1802. szeptember 19. - Torino, 1894. március 20.) államférfi, az 1848-49-es szabadságharc vezéralakja, a Batthyány-kormány pénzügyminisztere, a Honvédelmi Bizottmány elnöke, Magyarország kormányzó-elnöke.

Március 29.

Mindszenty József születésének napja

„A reverendába sok sáros csizmát beletörölhetnek, nem számít, a reverenda volt és marad a legedzettebb emberi ruha.”

„Mindenki egy magyar falevél egy közös magyar fáról. Ezeknek a faleveleknek, a vihar akármennyire tépi őket egymástól, szeretetben mindig jobban kell közelíteniük egymáshoz...”

„A magyar történelmet ismerem. A süllyedt korszakok hibáit, az Isten törvényébe ütköző bűneit mélyen fájlalom. De emelt hangon mondom, a magyar történelem nem katafalk és nem szemétdomb. Nemcsak bűn, - de megszentelt vér - és könnyfolyam is egyben.”

„Semmi kedvünk nincs a múlttól elszakadni. Mi hazánk érdekében csak a bűntől akarunk elszakadni, de az aztán mindegy, hogy múlt, vagy jelen bűnéről van-e szó. A bűn lealacsonyítja a nemzeteket.”

„Nemzedékek türelméből, bizalmából, tetteiből épül föl a nemzet jövője, nem siránkozásokból.”

„A vallás és erkölcs magánügy, a bűn viszont közügy lett.”

„A hazugság, megtévesztés, erőszak - országunk nem kis szégyenére -, a történelem folyamán soha ilyen hullámokat nem vert.”

„Azt a téglát, amit te magad nem tettél a templomnak vagy az iskolának a falába, azt utánad soha senki oda nem teszi.”

„Mi nem akarunk mások lenni, mint magyarok! Még divatból sem engedünk jöttányit a magyarságunkból. Nem tűrjük, hogy magyarok Magyarországot ócsárolják. A magyar ne juttassa a magyart lakat alá! A magyar ne árulkodjék a magyarra!”

„Az alamizsna fészke sohasem az erszény, sohasem a ládafia, a fáskosár, a ruhatár, hanem az érző emberi szív. Legalábbis ez mozdít meg pénzt és anyagot helyéről a felebarát felé.”

„Az erőszak természete az, hogy ma csak szavazatot kényszerít ki, holnap már fenyegetésekkel szorít munkára, holnapután háborúba visz, majd erőszakkal a megsemmisülésbe kerget.”

„Ha van egymillió imádkozó magyar, nem félek a holnaptól!”

Március 31.

Megszűnt a Varsói Szerződés

A Varsói Szerződés szervezetének jelvénye.

A körfelirat jelentése 'A béke és a szocializmus uniója'

„A béke és a szocializmus uniója”

A Varsói Szerződés néven létrejött katonai együttműködési szervezet 36 éves működése 1955-ben kezdődött. Előzményének az tekinthető, hogy a nyugati hatalmak 1955. május 9-én a nemrég megalakult NATO teljes jogú tagjává fogadták a szuverenitását visszanyerő Német Szövetségi Köztársaságot. A válasz nem késett soká, rá öt nappal a szocialista államok szovjet katonai vezetés mellett létrehozták a Varsói Szerződést.

A nyolc állam (Albánia, Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, NDK, Románia és a Szovjetunió) barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási egyezményt írt alá. A katonai szövetség keretében közös parancsnokság alá helyezett, egyesített fegyveres erőket hoztak létre. E haderők vezetése természetesen szovjet kézben volt.

A Varsói Szerződés tehát „hivatalosan” önvédelmi célból jött létre. Legyen segítség, ha egy külső állam, vagy katonai tömb - a NATO - támadást indítana a

szocialista blokk egyik országa ellen. Emiatt „ellen-NATO-nak” is nevezték és a hidegháború kiéleződésének ékes bizonyítékaként szokták értékelni. A hidegháború idején sokan tartottak attól, hogy a két hatalmas katonai tömb között kitör majd a háború, amely a szemben álló nukleáris arzenálok bevetése esetén könnyen lehetett volna az emberiség utolsó háborúja is - de erre szerencsére nem került sor.

A szövetség megalakulásának háttérében egy másik szempont is fontos szerepet játszott.

Az osztrák állam semlegességét kimondó államszerződést ugyancsak 1955. májusában írták alá. Történetünkben ennek az a jelentősége, hogy ezzel a szovjet csapatok ausztriaián kívül a romániai és magyarországi állomásozásának jogi alapja is megszűnt. A párizsi békeszerződés ugyanis engedélyezte az utóbbiak területén az Ausztriába telepített megszálló csapatok és a Szovjetunió közötti szárazföldi összeköttetés biztosítását. A megszállás felszámolása pedig indokolatlanná tette a magyar és román területen a szovjet haderő jelenlétét. De Hruscsov a Varsói Szerződés életre hívásával kiváló ürügyet talált a „baráti országok” további katonai ellenőrzésére. Bár a szerződés szövege nem írta elő a szovjet csapatok állomásoztatását a szövetséges országokban, a „nyugati agresszorok elleni védelem” szükségességére hivatkozva mégis megfelelő politikai keretet adott ehhez. Vagyis a szövetség inkább volt a szocialista tábor Szovjetunióhoz való lojalitását biztosító politikai eszköz, mint a hidegháborús katonai konfrontáció eleme.

A lengyel fővárosban 1955. május 14-én, az aláírás napján a Német Demokratikus Köztársaság küldöttsége nyilatkozatot tett közzé, amely két vonatkozásban is elgondolkodtató mozzanatokat tartalmazott. Az NDK-kormány akkor úgy látta - legalábbis a nyilatkozatból ez tűnt ki -, hogy a Varsói Szerződés „nagy támogatást nyújt a német népnek Németország békés és demokratikus újraegyesítésére irányuló törekvésében”. A nyilatkozat másfelől leszögezte: „A jelen barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés aláírásánál a Német Demokratikus Köztársaság-kormány abból indul ki, hogy az egyesített Németországot nem fogják terhelni azok a kötelezettségek, amelyeket Németország egyik vagy másik része vállalt magára az ország egyesítése előtt megkötött katonai és politikai szerződésekben és egyezményekben.” A varsói aláírási ceremónián megfigyelőként részt vett a Kínai Népköztársaság akkori védelmi minisztere, Peng Tö-huaj, az államtanács

elnökhelyettese, aki nyilatkozatban közölte: Kína kormánya és (akkor) 600 milliós népe teljes mértékben egyetért a szerződéssel és támogatja azt. „Meggyőződésünk - mondotta -, hogy az itt lezajlott értekezlet eredményei elő fogják segíteni a békeszerető országok és népek további tömörülését és jelentős mértékben hozzájárulnak a béke és a biztonság megszilárdításához nemcsak Európában, hanem az egész világon.”

A Varsói Szerződés legfelső intézménye a Politikai Tanácskozó Testület lett, idővel a tagállamok honvédelmi miniszterei és külügyminiszterei is külön tanácsokat alakítottak. A szövetséges államok haderejét mindvégig szovjet főparancsnokok irányították, lengyel helyettesekkel, és hasonló szokás alakult ki a törzsfőnöki és törzsfőnök-helyettesi pozíciók elosztásában is.

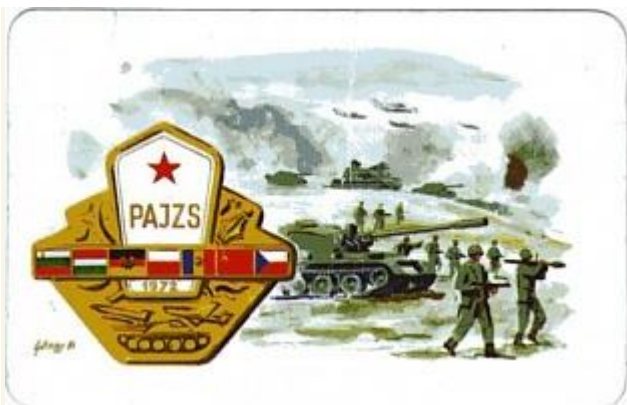
A szerződés fennállása során kétszer intézett fegyveres támadást, mindkétyszer saját tagállama ellen. 1956 őszén a Vörös Hadsereg egyedül leverte a magyar forradalmat, tizenkét évvel később pedig a tagok szovjet irányítás alatt - Románia és Albánia kivételével - együttes erővel fojtották vérbe a „prágai tavaszt.”

Az első repedés a szövetség rendszerében már 1956 októberében megtörtént. Nagy Imre kijelentette Magyarország katonai semlegességét, ezzel kilépését a Varsói Szerződésből. Ez azonban még egyoldalú sikertelen próbálkozás volt. Ténylegesen a Kínához közeledő Albánia lépett ki elsőként 1968-ban, de munkájában már 1962-től nem vett részt. Románia 1964-től csak bizonyos korlátozásokkal vett részt a katonai együttműködésben. A Varsói Szerződésről összegzésül azt mondhatjuk, hogy nem valódi, önkéntes együttműködésen alapult, hanem pusztán a szovjet befolyást biztosította, ami az egyes tagállamokban más-más mértékben érvényesült.

A nyolcvanas évek végén bekövetkező változások megkérdőjelezték a katonai szövetség létjogosultságát is. A szerződés felbontása mindaddig kényes kérdés volt, amíg a szovjet hadsereg a térségben állomásozott. 1990 tavaszán sikerült kieszközölni a Vörös Hadsereg csapatainak kivonását Magyarország területéről, júniusban Moszkvában Antall József magyar miniszterelnök már a katonai tömb azonnali feloszlására tett javaslatot. A szovjet vezetésnek ekkor még sikerült ezt elodáznia, de Németország újraegyesítése, az NDK kiválása már kivédhetetlen csapásnak bizonyult.

A lengyel, csehszlovák és magyar fél a Szovjetunió hozzájárulása nélkül is kész volt határozni a Varsói Szerződés jövőjéről. Moszkva elfogadva a helyzetet 1991. február 12-én bejelentette, hogy április 1-jéig felszámolják a katonai szervezetet, február 25-én, Budapesten pedig alá is írták az erről szóló szerződést.

A dokumentum értelmében március 31-én a Varsói Szerződés összes katonai szerve, intézménye és testülete befejezte működését. Lassan lezárult a kelet-európai szovjet csapatok kivonása (Magyarország esetében 1991. június 19-én). A Politikai Tanácskozó Testület 1991. július 1-i prágai ülésén aztán hivatalosan is megszűntnek nyilvánította a Varsói Szerződést. Ezzel az aktussal a hidegháború minden tekintetben véget ért, a Szovjetunió veresége pedig kétségszemből volt.

A Szovjetunió tett még egy halvány kísérletet a NATO feloszlására. Ez természetesen sikertelen maradt és 1999. március 12.-én a Varsói Szerződés egykori tagállamai közül Csehország, Magyarország és Lengyelország a NATO tagja lesz. 2004 márciusában Bulgária, Észtország, Lettország, Litvánia, Románia és Szlovákia (valamint Szlovénia) is csatlakozik hozzájuk.

Kard és Lant MÁRCIUSI vallásos anyaga

Nagyböjti elmélkedés Ferenc pápától

Ferenc pápa: A kísértővel ne álljunk szóba, Isten igéjével szálljunk szembe vele! Február 26-án, nagyböjt első vasárnapján a Szentatya mintegy húszezer hívővel imádkozta el a déli Úrangyala imádságot. Beszédében rávilágított: a kísértőnek az a célja, hogy megosztást szüljön, hogy elszakítson bennünket Istentől és a többi embertől, ezzel szemben Jézus küldetése az egység megteremtése és helyreállítása.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok!

Nagyböjt első vasárnapjának evangéliuma a pusztában lévő Jézusról szól, akit megkísért az ördög (vö. Mt 4,1–11). Az ördög jelentése „megosztó”. Az ördög mindig megosztani akar, Jézus megkísértésével is megosztásra törekszik. Nézzük hát, kitől akarja őt elszakítani, és hogyan kísérti őt.

Kitől akarja az ördög elszakítani Jézust? Miután Jánostól megkapta a keresztséget a Jordánban, Jézust az Atya „szeretett Fiamnak” (Mt 3,17) nevezte, és a Szentlélek galamb alakban szállt rá (vö. Mt 3,16). Az evangélium tehát a szeretetben egyesült három isteni személyt mutatja be nekünk. Később pedig maga Jézus mondja majd: azért jött a világba, hogy minket is részesévé tegyen az ő egységének az Atyával (vö. Jn 17,11). Az ördög épp az ellenkezőjét teszi:

azért lép a színre, hogy elszakítsa Jézust az Atyától, és eltérítse a velünk való egység megteremtésére irányuló küldetésétől. Az ördög mindig megoszt és elszakít.

Most pedig azt nézzük meg, hogyan próbálja ezt megtenni. Az ördög ki akarja használni Jézus emberi állapotát, aki legyengült, mert negyven napig böjtölt, és éhezik (vö. Mt 4,2). A gonosz tehát három erős „mérget” próbál belefecskendezni, hogy megbénítsa Jézus egységre irányuló küldetését. Ez a három méreg: a ragaszkodás, a bizalmatlanság és a hatalom. Először is a dolgokhoz, a szükségletekhez való ragaszkodás mérge; az ördög meggyőző érveléssel próbálja sugallni Jézusnak: „Éhezel, miért kell böjtölnöd? Hallgass a szükségletedre, elégítsd ki, jogod és hatalmad van hozzá: változtasd a köveket kenyérré.” Aztán a második méreg, a bizalmatlanság: „Biztos vagy abban – sugallja a gonosz –, hogy az Atya a javadat akarja? Tedd próbára, zsarold meg! Vesd le magad a templom legmagasabb pontjáról, és kényszerítsd arra, hogy azt tegye, amit te akarsz.” Végül a hatalom: „Nincs szükséged Atyádra! Miért várnád az adományait? A világ szempontjait kövesd, szerezz meg magadnak mindent, és hatalmas leszel!” Jézus három kísértése.

Mi is átéljük ezt a három kísértést, mindig. Szörnyű, de így van, nálunk is: a dolgokhoz való ragaszkodás, a bizalmatlanság és a hatalomvágy három elterjedt és veszélyes kísértés, amelyet az ördög arra használ, hogy elszakítson bennünket az Atyától, hogy ne érezzük magunkat többé egymás testvéreinek, hogy magányba és kétségbeesésbe taszítson. Ezt akarta tenni Jézussal, ezt akarja tenni velünk: kétségbeesésbe taszítani!

De Jézus legyőzi a kísértéseket. Hogyan győzi le? Úgy, hogy nem vitatkozik az ördöggel, hanem Isten igéjével válaszol. Ez fontos: az ördöggel nem szabad vitatkozni, az ördöggel nem szabad szóba állni! Jézus Isten igéjével száll szembe vele. Három mondatot idéz a Szentírásból, amelyek a dolgoktól való szabadságról (vö. MTörv 8,3), a bizalomról (vö. MTörv 6,16) és Isten szolgálatáról (vö. MTörv 6,13) szólnak. Három olyan mondatot, amelyek szemben állnak a kísértéssel. Sosem áll szóba az ördöggel, nem tárgyal vele, hanem a Szentírás áldásos szavaival visszautasítja sugallatait. Ez figyelmeztetés számunkra is: az ördöggel ne vitatkozzunk! Ne tárgyaljunk vele, ne beszéljünk vele! Nem győzzük le, ha tárgyalunk vele, ő erősebb nálunk.

Az ördögöt úgy győzzük le, hogy hitben szembeállítjuk vele az isteni igét. Jézus így tanít meg bennünket arra, hogy megvédjük egységünket Istennel és az emberekkel a megosztó támadásaival szemben. Az isteni ige Jézus válasza az ördög kísértésére.

Tegyük fel magunknak a kérdést: milyen helye van Isten igéjének az életemben? Folyamodom-e hozzá lelki küzdelmeimben? Ha van egy visszatérő vétkem vagy kísértésem, miért nem folyamodom segítségért, miért nem keresek egy igehelyet, amely válaszolna erre a vétekre? Amikor pedig jön a kísértés, elmondom, elimádkozom ezt az igehelyet, bízva Krisztus kegyelmében. Próbáljuk ki, segíteni fog a kísértésekben, sokat fog segíteni, mert a bennünk kavargó hangok között felhangzik majd Isten igéjének áldásos hangja. Mária, aki befogadta Isten igéjét, és alázatával legyőzte a Megosztó gőgjét, kísérjen bennünket a nagyböjt lelki küzdelmeiben!

03.12.

Nagy Szent Gergely pápa és egyháztanító

„Isten konzuljára”, „Isten szolgáinak szolgájára”, Nagy Szent Gergely pápára emlékezünk liturgikus emléknapján, szeptember 3-án.

Egy nehéz, éhínségtől, nyomortól, népvándorlástól és háborúktól sújtott évszázad utolsó évtizedében került Péter székébe az az ember, akit joggal neveznek így: „az utolsó római és az első középkori pápa”; az Egyházban pedig a „Nagy” megtisztelő jelzővel illetik.

Gergely, akinek ősei régi római arisztokraták voltak, ifjúkorában közigazgatási pályára készült és gyorsan haladt egyre feljebb a hivatali méltóságok fokozatain. Harminc éves kora körül, 572–573-ban már a legmagasabb közigazgatási hivatalt viselte: Róma prefektusa lett. Ebből a pozícióból jól átláthatta a város, sőt egész Itália helyzetét is. Ekkor szerezte azokat az ismereteket, melyeknek birtokában később olyan hatásos kezdeményezései voltak nemcsak a város, hanem egész Itália javára.

Az ifjú prefektus minden külső elismerés és siker dacára sem lelte belső békéjét. Csendes magányra vágyakozott, hogy a közügyek zajától távol, csak szellemi értékekkel foglalkozhasson. Apja halála után, 575 körül szinte észrevétlenül mondott le a prefektusi tisztségről, és visszavonult atyja palotájába, ahol három nagynénje már a világtól visszavonult, elmélyült vallásos életet élt. A Caelius domb lévő palotát Gergely kolostorrá alakította, és Szent András apostol oltalma alá helyezte. Sziciliában további kolostort alapított, és ezeknek adta szicíliai birtokait. A szerzetes közösségben elmélyülten tanulmányozta a Szentírást, a szentatyákat, elmélkedett és szigorú aszkézisben élt. Később élete legboldogabb szakaszának látta ezeket az időket.

Békés, szemlélődő életét II. Pelagius pápa zavarta meg azzal, hogy kiválasztotta és fölszentelte a római egyház diakónusává. A hét kerület egyikének élére került, s az Egyház karitatív, illetve anyagi ügyeit intézte. Amikor a pápa látta, hogy feladatát milyen gondosan teljesíti, megbízta az egyik legkényesebb és legmagasabb tisztséggel: kinevezte követéül és állandó képviselőjéül a császári udvarba, Konstantinápolyba. Ő biztosította az Egyház nyugati és keleti része között a legmagasabb szintű összeköttetést. Gergely műveltsége, hivatali ügyekben való jártassága és személyének kedvessége hamarosan nagy tekintélyt szerzett neki a császári udvarban. Azon fáradozott, hogy a sok oldalról veszélyeztetett itáliai népnek segítséget szerezzen a császártól. Minden ilyen törekvését megghiúsította azonban a ravennai helytartó, egy különben jelentéktelen ember. Gergely ezért 585/86-ban visszatért Rómába, lemondott hivataláról, és visszavonult az általa alapított Szent András-kolostorba, ahol a pápa gyakran fölkereste, és tanácskozott vele.

589 őszén a Tiberis megáradt, és elöntötte a várost. A lakosság egy része a vízben lelte halálát, sokan pedig az áradás után föllépett járványok áldozatai lettek. Maga II. Pelagius pápa is e járványban halt meg.

A római nép és a klérus a pápaságra egyetlen jelöltet látott: Gergelyt. Ő eleinte vonakodott, mivel továbbra is a csendes életre vágyott. De álmain és vágyain mindig uralkodott a valóságért felelősséget érző, gyakorlati ember, ha a történelmi óra parancsa szólította őt mint „Isten konzulját” (ez a sírfelirata a római Szent Péter-bazilikában). Ezt mondta: „Szívünk szerint ugyan vágyódunk

a csöndre, sokak java miatt azonban nélkülöznünk kell.” 590. szeptember 3-án szentelték püspökké. A pápaságot az Egyház szolgálatának tekintette. Így nevezte magát: „Isten szolgáinak szolgája”.

Gergely első pápai cselekedetként könyörgő imát hirdetett Róma hét nagy bazilikájába a pestis megszűnéséért és vezeklésként a sokat szenvedett római népért. Körmenetet is tartottak, melyen a pápa mezítláb ment végig a Lateránból a Szent Péter-bazilikába. Mikor a Tiberis felé közeledtek, csodálatos látványban volt részük: Hadrianus császár síremléke fölött megpillantották Mihály főangyalt, aki irgalmas tekintettel hüvelyébe helyezte lángoló kardját. És ezzel a várost sújtó csapások megszűntek. E jelenés emlékére áll ma is Mihály főangyal bronzszobra az Angyalvár tetején.

Először a római és az itáliai népet vette gondjába. A szegényeket éppen éhínség fenyegette, ezért a Patrimonium Petri (ez volt a római egyház nagy birtokainak összefoglaló neve) jövedelmét az ínség enyhítésére akarta fordítani. Ám a longobárdok hadjáratai, a császári hivatalnokok túlkapásai és az egyházi vagyonkezelők lelkiismeretlenségei miatt e birtokok alig-alig jövedelmeztek valamit. Ezért Gergely pápa jó gyakorlati érzéssel és emberismerettel új vagyonkezelőket választott, akik a birtokot hamarosan fölvirágoztatták. Utasította gondnokait, hogy a császári hivatalnokokkal való jó kapcsolat érdekében ne fukarkodjanak, ha ajándékot kell adniuk. Nagyon szigorúan felügyelt arra, hogy az egyházi szolgálatban a bérlők és a parasztok igazságos és emberséges bánásmódban részesüljenek. Kamatmentes kölcsönrel segítette őket az elinduláskor. Gazdaságpolitikája, amely az akkori Itáliában szokatlan volt, meglepő sikerrel járt.

A most már bőségesen befolyó jövedelmeket a templomok, a papság, a longobárdok elől elmenekült szerzetesek és nem utolsósorban a római nép megsegítésére fordította. Foglyokat is váltott ki a longobárdok rabságából. Bár nem kereste, hamarosan bele kellett szólnia a nagypolitikába is. A longobárdokkal szemben tanúsított magatartását az elérhetőnek látszó eredmények határozták meg. A rosszul informált Mauritius császár heves vádaskodásai ellenére magas adókat fizetett a longobárdoknak, és ezzel könnyített a nép sorsán. Sűrű levelezést folytatott a bajor hercegnővel, Theodelindával, aki a longobárd király, Authari felesége volt; majd ennek utódával, Agilulf királynővel is, és ezzel előkészítette az egész longobárd törzs megtérését. Eljárása akkor kapta meg végső igazolását, amikor a trónörökös, Adlevald megkeresztelkedett. Hispániában a nyugati gótok későbbi királyának, Rekkarednek az arianizmusból a katolikus hitre való megtérése szintén Gergelynek volt köszönhető.

Emellett rendkívüli hatásúak voltak liturgikus intézkedései is, melyek kiterjedtek a szentségek kiszolgáltatására, a szentmise szövegeire és énekes részeire is.

854 levele maradt ránk, melyek a hívek körüli fáradhatatlan munkájáról tanúskodnak. Jób könyvéhez írt magyarázatai annak bizonyosságai, hogy nagyon ismerte az embert, és mély életbölcsséget birtokolt. Dialógus című munkája az itáliai szentek csodás életrajzainak gyűjteménye.

Nagy Szent Gergely 604. március 12-én hunyt el Rómában, és a 8. századtól ezen a napon ünnepelték. Mivel azonban e nap nagyböjt idejére esik, a liturgikus

emléknapot 1969-ben a püspökké szentelés napjára, szeptember 3-ra helyezték át.

Gergely pápa a középkorban a legolvasottabb szerző volt. Ez magyarázza, hogy VIII. Bonifác negyedikként a nagy nyugati egyházatyák közé sorolta Szent Ambrus, Jeromos és Ágoston mellé.

A nagy szerzetespápa életéről, akit korának nyomorúságai készítettek oly sok cselekvésre, hogy „gondjával átölelte a földkerekséget egyik szélétől a másikig, és gyógyított minden sebet”, a levelei, életrajzai és a legendák tudósítanak.

Példaadó volt Gergely magatartása a nem keresztényekkel szemben is. A terracinai püspök egyszer féktelen buzgóságában elvette a zsidóktól a zsinagógájukat. Ezek a pápához fordultak oltalomért, s ő így írt a püspöknek: „Azt akarom, hogy orvosold a panaszt. Hiszen azokkal, akik nem tartoznak a keresztény valláshoz, szelíden, jóságosan kell bánnunk, és barátságosan kell velük szólnunk, hogy a keménységünk el ne űzze őket, hanem elfogadják tőlünk a meghívást az evangélium szépséges hitére.” Ugyanúgy engedélyezte a megtért angolszászoknak, hogy a nagy egyházi ünnepeken tovább ápolják egyik-másik kultikus szokásukat, mert: „ha az ember föl akar jutni a magasba, nem érkezhetsz meg egyetlen ugrással, hanem egyik lépcsőfokról a másikra kell föllépednie”.

03.17.

Szent Patrik, Írország fővédőszentje

Szent Patrikra, Írország térítő apostolára és védőszentjére emlékezünk március 17-én. Ő az egyetlen szent, aki az Egyház egyetemes kalendáriumában Írországot képviseli. Ünnepe csak ezerkétszáz évvel halála után vették föl az egyetemes naptárba.

Patrik Britanniában született 385 körül. Tizenhat éves volt, amikor ír tengeri rablók elhurcolták rabszolgának. Birkákat kellett őriznie Írország nyugati partvidékének hegyein. Elhurcoltatását később jogos büntetésnek tekintette azért, mert „elfordult Istentől, parancsait nem tartotta meg, és nem hallgatott a papokra, akik az üdvösségre intették”. Elhurcolóit nemátkozta, jól tudta, hogy azok a kor „szokásai” szerint cselekedtek, és ezek szenvedtek el hasonló sorsot. Hatévi fogság után Patrik egy éjszaka álmában hangot hallott, amely azt mondta neki: „Jól teszed, hogy böjtölsz. Nemsokára visszatérsz hazádba.” Rövid idő múlva még ezt mondta a hang: „Lám, a hajód készen áll!” A hang indítására Patrik elmenekült, és az ismeretlen, ellenséges földön hosszú menetelés után elérte a tengert. Egy hajón Galliába került, ahol még egy ideig szolgálnia kellett, majd visszatérhetett Britanniába szüleihez.

Egy éjszaka azonban az írek hangját hallotta álmában: „Kérünk, jöjj, és élj közöttünk!” Ezután fölvetelét kérte az egyházi rendbe, így akarta követni a hívást, amelyet úgy értelmezett, hogy missziós munkát kell végeznie az írek között. Amikor Celesztin pápa tervei szerint egy püspököt kellett Írországba küldeni, hogy az addig szórványosan kezdeményezett térítést elvégezze, Patrikra esett a választás, aki nagy jártasságra tett szert a Szentírásban. A Biblia ismerete később is különleges ismertetőjele lett az ír egyháznak.

Patrik írországi missziója páratlanul sikeres volt. Nemcsak a törzsfőket nyerte meg, hanem magát a népet is, amelyet a sziget legeldugottabb zugaiban is

fölkeresett. Az írek részéről szokatlan készséggel találkozott. Ennek a ténynek köszönhető, hogy Írország kereszténnyé válása vértanúk nélkül ment végbe. Patrik nyugodt határozottsággal juttatta érvényre akaratát, amint ezt láthatjuk néhány ránk maradt leveléből. Bizonyára még fogsága idejéből emlékezett rá, hogy az élénk ír temperamentumnak szüksége van arra, hogy szilárd keretek közé szorítsák. A papok és a világiak életét világos rendelkezésekkel fékezte meg, és ezzel megvetette alapjait annak a szokatlanul kemény fegyelemnek, amellyel az ír egyház századokon át kitűnt, és amely képessé tette, hogy kiálljon egy rettenetes üldözést.

Sikere nyilván annak a körülménynek is tulajdonítható, hogy bár egykor az írek foglya volt, aki egy püspök teljes hatalmával tért vissza, sohasem viselkedett győzőként. 461. március 17-én halt meg. Ránk maradtak önvallomásai: a Confessio a világirodalom nagy önéletrajzai közé tartozik.

Írország lett az első ország az Alpoktól északra, amely saját egyházi nyelvet és irodalmat fejlesztett ki. Mindössze néhány alapfogalmat vettek át a latinból, amelyek hiányoztak az írből.

Írországnak a korai középkorban az egész keresztény Nyugat-Európa életében játszott nagy szerepe ellenére Szent Patrik tisztelete Írországon kívül szinte alig terjedt el. Ünnepeiről az 5. század óta tudunk. A római naptárba 1631-ben vették föl március 17-ére.

Egy alkalommal Patrik egy király előtt állt, és Jézus szenvedéseiről beszélt neki. Közben a szent véletlenül a király lábára tette botját, és úgy ránehezedett, hogy a bot hegye átjárta a király lábfejét. Mivel a törzsfő azt vélte, hogy szándékosan sebzi meg a misszionárius, mert csak akkor veheti föl a keresztény hitet, ha fájdalokat szenved el Krisztusért, ezért türelmesen csendben maradt. Amikor Patrik észrevette, hogy mit tett, nagyon megijedt, és imádságával tüstént meggyógyította a királyt.

A Szent Patrik emlékezetére tartott Lough Derg-i kemény bűnbánati zarándoklathoz ma is hozzátartozik, hogy a jámbor zarándokok egész éjszakákat imádságban töltenek. Nem alhatnak, hanem egész éjjel szakadatlanul imádkoznak a bazilikában, akár közösségben, akár egyedül, és ha úrrá akarnak lenni a fáradtságon, körüljárják a bazilikát. Így aztán reggel mintegy az üdvösség jeleként üdvözik a felkelő napot. Csak a második éjszakán alhatnak egy keveset.

03.19.

Szent József, a Boldogságos Szűz Mária jegyese

Szent Józsefre, az egyetemes Egyház védőszentjére, a keresztény házasságok és családok, munkások, kézművesek, ácsok, favágók, asztalosok, üldözöttek és a jó halál védőszentjére emlékezünk főünnepén, március 19-én.

Szent József valószínűleg Kr. e. 30 előtt született. Erekllyei nem maradtak meg, sírja feltételezhetően a názáreti Angyali üdvözlet-bazilika alatti barlangban volt, vagy a jeruzsálemi Jozafát-völgyben.

Józsefről hosszabban csak a két gyermekségtörténet szól Máté és Lukács evangéliumában. Eszerint József Názáretben lakott, de „Dávid házából és nemzetségéből származott” (Lk 2,4). Ez a kifejezés valószínűleg azt jelenti, hogy a dávidi család jelentősebb ágához tartozott. Jegyességre lépett a fiatal, dávidi származású Máriával. Még mielőtt házasságot kötöttek volna, Máriát áldott

állapotban találta. Megrendült, de egy álomban felszólítást kapott, hogy vegye feleségül Máriát, és vállalja a születendő gyermeket.

Néhányan ezt a szentírási részt második angyali üdvözlésnek tartják. Azzal a különbséggel, hogy míg Mária esetében nappal történt a jelenés, József esetében az isteni tervekről szóló megnyilatkozás éjjel zajlott, álmában. Élete másik két legfontosabb döntését József szintén éjszaka hozta meg. Úgy tűnik azonban, hogy nem pusztán a napszakról van szó. Az éjszaka jelentése abban az időben egyet jelentett a gonosz erők tevékenységével és a kísértések rendkívüli aktivitásával. Az éjszaka tehát József kétségekkel teli lelkiállapotára is utal. Lemondani saját álmairól és a legtisztább asszonnyal együtt élni teljes önmegtartóztatásban nem lehetett könnyű döntés Józsefnek. Amikor azonban elfogadta Isten akaratát, végig kitartott küldetése mellett, otthont adott Jézusnak, és gondoskodott Máriáról.

Mindkét gyermekségtörténet úgy mutatja be Józsefet, mint aki az apa helyén áll Jézus életében. Lukács többször nevezi őt Jézus atyjának. Atyai szerepe abban nyilvánult meg, hogy a Jézus nevet ő adta a gyermeknek.

József kapcsolata Jézussal egyedülálló volt. József nem édesapja Jézusnak, hiszen Jézus emberségét Isten csodával szólította létbe. És Isten az, aki József fiává tette Jézust, amikor Mária méhében fogant, abban a Máriában, akire egyedül Józsefnek volt joga az eljegyzés címén. Az angyal álomban világosította föl arról, hogy Jézus apja lesz, és neki kell majd nevet adnia Mária fiának. József helyzetét Jézussal szemben Isten határozta meg. József és Jézus kapcsolata egyedül Istentől származott.

Józsefnek nagy üdvtörténeti szerep jutott. Az ő közvetítésével lépett kapcsolatba üdvtörténetileg Jézus az Ószövetséggel, róla szállt át az ábrahámi és dávidi örökség. Jézus átvette Józseftől ezt az örökséget, amennyiben ő lett az ószövetségi üdvrend beteljesedése. Máté genealógiájából kitűnik ez.

Utoljára a tizenkét éves Jézus jeruzsálemi eltűnésekor olvasunk Józsefről az evangéliumban (vö. Lk 2,42). Amikor a názáreti „ács fia” elkezd nyilvános működését, az evangélisták nem említik többet Józsefet. Akkor már egyébként valószínűleg nem élt. Ilyen közel lévén a Megváltóhoz, csendben élte le életét, „hallgató szentként” nem hagyott nekünk hátra semmilyen bölcsességet. A hagyomány úgy tartja, hogy hűségéért és „hallgatásáért” cserébe a legnagyobb ajándékot kapta: halálánál jelen volt Jézus és Mária. Egyetlen ember sem halt meg olyan szépen, hogy szemei előtt voltak Isten és az Ő anyja.

A nyugati egyház naptárainak tanúsága szerint a 10. század óta március 19-én ünnepelték Szent Józsefet. Róma is ezt a napot vette át, és először 1479-ben, majd 1621-ben vették föl az általános naptárba.

A katolikus vidékeken József napja tavaszkezdetnek számít. Azok a szegediek, akik télidőben nem iparkodtak házuk előtt és udvarukban a hó eltakarításával, azt mondták tréfásan: „Nem vergődök vele, majd mögfogadom Szent Józsefet, majd elhordja ő.” Más mondás szerint: „Szent József után, ha pörölyvassal ütögetik is a földbe a fűvet, akkor is előbújik.”

Az ország sok vidékén ezen a napon eresztették ki először a méhrajokat. Göcsejben a gazda e napon nem ment el hazulról, hogy méhei rajzaskor visszajöjjenek.

03.21.

Nursiai Szent Benedek apát, Európa fővédőszentje

Szent Benedekre, a nyugati szerzetesség atyjára, kontinensünk nagy patrónusára emlékezünk ünnepén, július 11-én.

A bencés rend alapítójának életéről keveset tudunk. Tanúk elbeszélése nyomán Nagy Szent Gergely pápa Dialógusok című művének második részében megírta Benedek életét, kiemelve, hogy Benedek – „neve kegyelem szerint áldott” – a Szentlélek mindenféle adományát megkapta.

Benedek a Szabin-hegyek között fekvő umbriai kisvárosban, Nursiában született az 5. század második felében. Rómában nevelkedett és tanult, ám tanulmányai befejezése előtt, elrettenve az ottani erkölcstelen élettől, visszavonult. Amikor első csodatétele föl hívta rá környezete figyelmét, teljesen visszavonult a világtól, és Subiaco mellett egy barlangban magányos remeteéletet kezdett. Szent Romanus remete öltöztette be szerzetesnek, s gondoskodott lelki-testi szükségleteiről. Az imádság embere volt. Három évi magánya után a környék lakói tömegesen keresték föl lelki ügyeikkel, számos tanítványa lett.

Később – a hagyomány szerint 529-ben – Monte Cassino hegyén telepedett le végleg, és megalapította ma is híres kolostorát. Itt írta meg a közösségben élő szerzetesek szabálykönyvét, a Regulát, a szerzetes atyák tanításának és saját élettapasztalatainak felhasználásával.

„Szent Benedek műve, különösen Regulája spirituális kovászként hatott, amely az évszázadok során hazája és kora határain jóval túlmutatva megváltoztatta Európa arculatát” – fogalmazott XVI. Benedek pápa a nyugati szerzetesség atyjáról tartott katekézisében 2008 áprilisában.

A benedeki Regulát követő szerzetesek életének keretét a liturgia (közösségben végzett imádság), a lectio divina (lelki épülést szolgáló olvasmányok) és a munka jelöli ki. A keresztény Nyugat számára a benedeki Regulát követő szerzetesek, a bencések teremtették meg a szerzetességet. Szent Benedek fiainak jelentős szerepe volt Európa megtérítésében és kultúrájának kialakításában.

Benedek nővére, Skolasztika is Istennek szentelte életét, követte fivérét Montecassinóba.

03.25.

Urunk születésének hírül adása, Gyümölcsoltó Boldogasszony

Húsvéti készülötünket megszakítja a karácsonyra való készüllet. A Szűzanya méhében megfogant Isten Fia. A megtestesülés misztériuma nagyon szorosán összetartozik a kereszthalál és a feltámadás misztériumával. Jézus Krisztus valóságos ember és valóságos Isten. Szenvedése és feltámadása egy valódi emberi testben ment végbe. „Isten akarata szerint Jézus Krisztus testének feláldozása egyszer s mindenkorra megszentel bennünket” – tanítja ma a Zsidóknak írt levél. Hogyan haladunk az életszentség útján? Mindenkinek a maga helyén és a maga módján kell szentté válnia: csodálatos fantáziája van Istennek, hiszen nincs két egyforma szent életút. A bűneink unalmasak, szürkévé teszik az életünket, de mennyiféle módon gyakorolhatjuk az erényeket a mindennapokban!

A Nagyhét és Húsvét a következő számban fog megjelenni!

Tisztelt Rendtársak! Várom építő tanácsaitokat, ötleteiteket hírlevelünk minél színesebbé, tartalmasabbá tétele érdekében!

Rendtársi Üdvözlettel, vitéz Balog Barna törzskapitány Pest Törzsszék.